

Ajankohtaista tilaajavastuuvälvonnassa

- Laajempi tiedonsaantioikeus näkyy välvonnän tuloksissa
 - Kuntien välvonnän tulokset

Ylitarkastaja Mira Nousiainen

Info ulkomaisen työvoiman käytöstä ja tilaajavastuulaista

14.2.2019

ÄLÄ TUE HARMAATA TALOUTTA,
KUN OSTAT VUOKRATYÖTÄ
TAI ALIHANKINTAA

#tilaajavastuu

Tilaajan on hankittava ennen sopimuksen solmimista seuraavat selvitykset:

- 1) selvitys merkinnästä ennakkoperintärekisteriin, työnantajarekisteriin ja arvonlisäverovelvollisten rekisteriin
- 2) kaupparekisteriote
- 3) selvitys veronmaksuasioista
- 4) todistus työntekijän eläkevakuutuksen ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta tai selvitys siitä, että erääntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksusopimus on tehty
- 5) selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista
- 6) selvitys työterveyshuollon järjestämisestä; sekä
- 7) todistus lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ottamisesta rakentamistoimintaa koskevissa sopimuksissa

Ulkomaiset sopimuskumppanit:

- Vastaavat selvitykset kuin suomalaisesta, sopimuspuolen sijoittautumismaasta
- Lisäksi on hankittava, jos on suomalainen Y-tunnus
 - selvitys merkinnästä ennakkoperintärekisteriin, työnantajarekisteriin ja arvonlisäverovelvollisten rekisteriin Suomessa
 - selvitys veronmaksuasioista Suomesta (todistus verojen maksamisesta tai verovelkatodistus)

Lisäksi tilaajan on sopimusta tehdessään **edellytettävä kirjallisesti**, että sopimuspuoli (työnantaja) toimittaa koko sopimussuhteen ajan lähetettyjen työntekijöiden osalta A1-todistukset ennen kuin nämä aloittavat työnteon Suomessa.

Rakentamistoimintaan liittyvissä sopimuksissa tilaajalla on **jatkuva** velvoite varmistua siitä, että sopimuskumppanin lähetetyillä työntekijöillä on voimassa olevat A1-todistukset. Sama velvoite koskee tilaajaa myös kaikissa ennen syyskuuta 2015 solmituissa sopimuksissa riippumatta siitä, mitä työtä sopimus koskee.

Työsuojeluviranomaisella on oikeus saada

- **salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä** välttämättömiä tietoja valvonnan kohdentamiseksi tai yksittäisessä valvontatapauksessa
 - tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006)
 - työsuhteen vähimmäisehtojen noudattamisen sekä
 - ulkomaalaisen työvoiman käytön valvomiseksi
- Julkisuuslain 4 §:n 1 momentin 1, 4 ja 7 kohdassa tarkoitettulta viranomaiselta;
- Eläketurvakeskukselta, Työllisyysrahastolta (ent. työttömyysvakuusrahasto) ja Tapaturmavakuutuskeskukselta;
- eläkelaitokselta ja tapaturmavakuutusyhtiöltä, siltä osin kuin eläkelaitoksen ja tapaturmavakuutusyhtiön tiedot voidaan luovuttaa velvoitteidenhoitoselvityksellä.

Vuosi 2018 tarkastukset ja kuulemiset (tilanne 16.1.2019)

Hanke	Valmiit tarkastukset	Kuulemiset	Kuulemisten osuus
Ulkomaiset tilaajat	30	10	33,33 %
Tietoperusteinen valinta	225	36	16,0 %
Kunta	149	13	8,72 %
Logistiikka	168	10	5,95 %
Palvelu	203	12	5,91 %
Rakentaminen	550	31	5,64 %
Alkutuotanto	46	2	4,35 %
Logistiikka	117	5	4,27 %
Teollisuus	264	8	3,03 %

Tietoperusteisen valvonnan tulokset tietolähteittäin

Tietolähde	Kuuleminen	Tarkastusten lkm	Kuulemisten osuus
HTSY (Asiakasluokittelu, ilmiöselvitys)	6	102	5,88 %
Lähetettyjen työntekijöiden ilmoitukset	10	56	17,86 %
Verohallinto (ILVA)	20	57	35,09 %
Yhteensä	36	225	16,00 %

**KA
7 %**

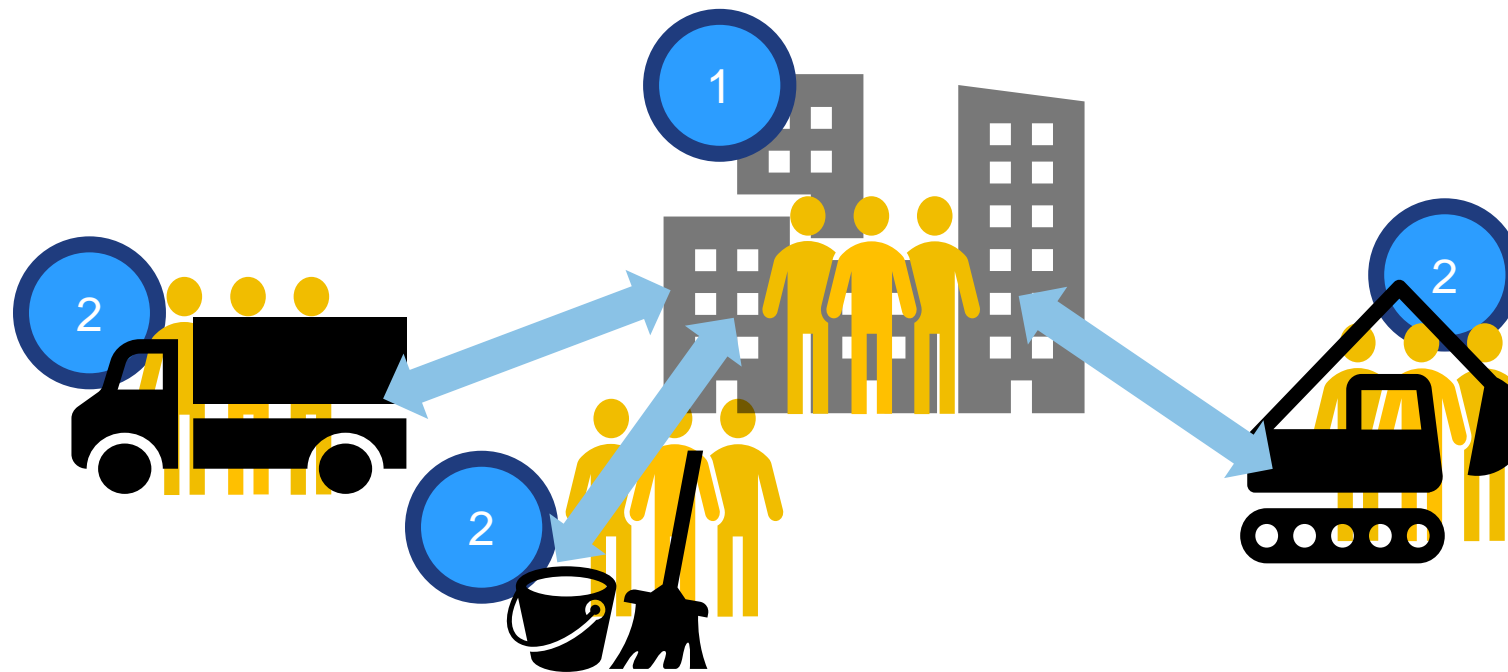
Tietoperusteiset tarkastukset - kuulemisten jakautuminen valvontahankkeisiin (2018)

Hanke	Kuuleminen	Tarkastukset yhteensä	Kuulemisten osuus
Alkutuotanto	0	14	0 %
Logistiikka	3	20	15,0 %
Muu	2	3	66,7 %
Palvelu, muu kuin TOL86	0	21	0,00 %
Palvelu, TOL68	7	18	38,9 %
Rakentaminen	18	120	15,0 %
Teollisuus	6	29	20,7 %
Kaikki yhteensä	36	225	16,0 %

KA
7 %

Hyödyt

Viranomaisyhteistyön
suunnittelu

Valvonnan suuntaaminen
1 Tilaaajan valinta

Valvonnan suuntaaminen
2 Tarkastettavan sopimuspuolen valinta

Vertailutietoa tarkastuksen aikana

Tilaajavastuu kunnissa -hanke lukuina

173
tarkastusta

1028
osallistujaa

810
tarkastettua
sopimusta
(13951)

9 ulkomaista
sopimus-
puolta
(9)

332
toiminta-
ohjetta

13
kuulemista

Tilaajavastuu kunnissa -hankkeen valvontahavainnot

- Monissa kunnissa oli epäselvyyttä siitä, kuka vastaa mistäkin sopimuksesta. Sopimusten ja siihen liittyvien tilaajavastuuseelvitysten kokonaishallinta oli usein hukassa.
- Yleisimmät toimintaohjeet:
 - Selvitykset hankittava ennen sopimuksen solmimista ja
 - Selvitysten säilytysvelvollisuus on vähintään 2 vuotta työn päättymisestä
- Pitää järjestää toimivat hallintajärjestelmät, selkeä ohjeistus ja sopimuksille ”omistaja”
 - Keskitetty (sähköinen) ratkaisu, jonne tilaajavastuuseelvitykset voi tallentaa.
 - Huomioitava, että osa selvityksistä sisältää salassa pidettäviä tietoja.
 - Ohjeista kuka saa tehdä sopimuksia ja minkälaisia sopimuksia? Dokumentoi.
 - Vastuuta kuka vastaa mistäkin sopimuksesta. Sopimuksella on ”omistaja”. Muista vastuunsiirto henkilövaihdosten kohdalla.

Valvontahavainnot jatkuu

- Tilaajavastuulain noudattamisessa havaittiin huomattavasti ennakoitua enemmän puutteita.
- Moni kunta toimii asiassa yli lain minimitason.
- Tekninen toimiala tuntee tilaajavastuulain, selvitysvelvollisuuden noudattaminen hyvällä tasolla
- Hyviä käytäntöjä – Hyödynnä sopimusvapautta:
 - hankitaan kaikista sopimuspuolista tilaajavastuuseelvitykset riippumatta siitä, onko ehdoton selvitysvelvollisuus (yrittäjätyö, vakiintuneet toimijat, alle raja-arvon olevat sopimukset)
 - alihankintaketjun läpinäkyvyys: sopimusten ketjuttamisen kieltä tai edellyttää tilaajan kirjallista hyväksyntää
 - sopimussuhteen aikana aktiivinen tietojen seuraaminen esim. 3kk välein

Tilaajavastuuvalvonta 2019

- **Valvontahankkeet:**
 - Rakentaminen
(sekä työmaakohtaisesti että yritystarkastuksina)
 - Palveluala
 - Teollisuus
 - Logistiikka
 - Kuntayhtymät ja kunnat
 - Alkutuotanto
 - Ulkomaiset tilaajat
- Ennalta ilmoittamatta sekä etukäteen sovitusti
- Yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa

- **Toimipaikat:**
 - Helsinki
 - Jyväskylä
 - Kouvola
 - Kuopio
 - Lappeenranta
 - Mikkeli
 - Oulu
 - Tampere
 - Turku
 - Vaasa

Kiitos!

Lisätietoa: www.tyosuojelu.fi

> Harmaa talous > Tilaajavastuu > UKK-kysymykset

Lisätietoa:

www.tyosuojelu.fi

Työsuojeluviranomaisen puhelinneuvonta:
0295 016 620 (arkisin klo 9–15)

Alueelliset työsuojeluviranomaiset:
www.tyosuojelu.fi/tietoa-meista/yhteystiedot